

Επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις.

Παρόλο που διαφορετικές χώρες μπορεί να μιλούν την ίδια γλώσσα θα υπάρχουν διαφορές στις εκφράσεις και στα νοήματα που μεταδίδει ή ίδια γλώσσα.

Ερευνητές υποστηρίζουν ότι οι άνθρωποι που ζουν σε ζεστά κλίματα περνούν περισσότερο χρόνο έξω και συνεπώς επικοινωνούν συχνά μεταξύ τους.

Καθώς όμως τους χωρίζει συγκριτικά μεγαλύτερη απόσταση και υπάρχουν και άλλοι θόρυβοι δίπλα τους για να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά θα χρειάζονται γλώσσες που είναι απλούστερες και δεν είναι αμφίσημες.

Ερευνητές υποστήριξαν ότι οι γλώσσες μπορούν να διαχωριστούν σε γλώσσες έντονα πλαισιωμένου λόγου και μη έντονα πλαισιωμένου λόγου (Hall, 1976).

Σε πολιτισμούς έντονα πλαισιωμένου λόγου το νόημα υπονοείται και δεν λέγεται ευθέως. Αντίθετα σε πολιτισμούς μη έντονα πλαισιωμένου λόγου τα μηνύματα εκφράζονται ρητά, το νόημα δηλαδή μεταφέρεται μέσα από τις λέξεις.

Ερευνητές υποστηρίζουν ότι σε ατομοκεντρικούς πολιτισμούς η συνομιλία μπορεί να χαρακτηριστεί ως άμεση, περιεκτική, προσωπική και λειτουργική. Ο λόγος θα είναι πιο εστιασμένος και πιο σύντομος.

Σε πολιτισμούς συλλογικότητας ο λόγος θα είναι περισσότερο διαλλακτικός και θα προσαρμόζεται στην κοινωνική θέση των ατόμων που απευθύνεται ο ομιλητής.

Σε πολιτισμούς συλλογικότητας οι ομιλητές προσπαθούν να μην επιβαρύνουν ή να μην πληγώσουν συναισθηματικά τον ακροατή, ενώ σε πολιτισμούς ατομοκεντρικούς να είναι σαφείς (Kim, 1994).

Στην Αυστραλία και το Χονγκ Κονγκ στελέχη τραπεζών επικοινωνούσαν με διαφορετικούς τρόπους για να πάρουν αποφάσεις. Οι Αυστραλοί χρησιμοποιούσαν το «ναι, αλλά» ενώ οι Κινέζοι περισσότερο ρητορικές ερωτήσεις (Yeung, 1996).

Στην Κίνα το «εμείς» χρησιμοποιείται με τέσσερις διαφορετικές σημασίες: «εμείς» στον ενικό, «εμείς» που εκφράζει ταπεινότητα, «εμείς» ως διπλωματική δήλωση και «εμείς» ως τρόπος υπεκφυγής (Mao, 1996).

Οι Κινέζοι συνήθως έγραφαν ανώνυμες επιστολές διαμαρτυρίας ώστε να προστατέψουν της σχέση τους με τον αποδέκτη της επιστολής και επιπλέον επισήμαιναν αν το πρόβλημα επηρεάζει και τους άλλους ή όχι.

Η αμοιβαία αυτο-αποκάλυψη έχει μεγαλύτερη σημασία σε ατομοκεντρικούς πολιτισμούς καθώς διευκολύνει τα άτομα να αποφασίσουν αν θέλουν να γνωριστούν καλύτερα.

Σε πολιτισμούς συλλογικότητας δεν έχει τόση σημασία καθώς δεν είναι σημαντικό να ξέρεις το παρελθόν ή την προσωπικότητα του ατόμου αλλά να ξέρεις τις διασυνδέσεις και την κοινωνική του θέση.

Σημαντικό κομμάτι της επικοινωνίας είναι και η διατήρηση της αξιοπρέπειας.

Η θετική και αρνητική εικόνα του εαυτού μας είναι κάτι που απασχολεί άτομα σε πολλά (αν όχι όλα) πολιτισμικά πλαίσια.

Η αξιοπρέπεια συνδέεται με την ευγένεια καθώς οι μη ευγενικές συμπεριφορές απειλούν την αξιοπρέπεια τόσο το άτομο που τις επιτελεί όσο και του αποδέκτη.

Η θεωρία της ευγένειας έχει στόχο να εξηγήσει τις διαφορετικές στρατηγικές, λεκτικές και μη που χρησιμοποιούν τα άτομα για να μεταδώσουν τον κατάλληλο βαθμό ευγένειας.

Άτομα που μεταφέρουν μηνύματα σεβασμού αξιολογούνται ως πιο συμπαθητικά, ως άτομα που μπορούν να ασκήσουν μεγαλύτερη επιρροή, και λιγότερο κυριαρχικά.

Η θεωρία της ευγένειας υποστηρίζει ότι η ευγένεια του ομιλητή αυξάνει ανάλογα με: τη δύναμη που ασκεί ο στόχος στον ομιλητή, την κοινωνική απόσταση του στόχου από τον ομιλητή και από το βαθμό επιβολής που ασκεί ο ομιλητής στο στόχο.

Σε ατομοκεντρικούς πολιτισμούς το άτομο εστιάζει κυρίως στο «εγώ» και προσπαθεί να κάνει ορατές τις θετικές του ιδιότητες, ενώ προσπαθεί να καλύψει τις αρνητικές.

Σε πολιτισμούς συλλογικότητας κυρίως στόχος είναι η διατήρηση της αρμονίας.
Το ζήτημα είναι όταν είναι επίφοβη μια σύγκρουση είναι το «εμείς» και όχι το «εγώ».

Ο περιορισμός της συναισθηματικής έκφρασης ήταν περισσότερο αποδεκτός στην Ιαπωνία και το Χονγκ Κονγκ από ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Τι γίνεται όταν θίγεται η αξιοπρέπεια μας; Σε ατομοκεντρικούς πολιτισμούς υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες να προσπαθήσει να αποκρούσει την προσβολή ειδικά αν είναι παρόντες άλλοι.

Σε πολιτισμούς συλλογικότητας τα άτομα αντιδρούσαν λιγότερο όταν δεχόταν προσβολές και ήταν άλλα άτομα της ομάδας τους παρόντα ώστε να μην φέρουν σε δύσκολη θέση την ομάδα.

Είναι η σιωπή χρυσός;

Οι Κινέζοι είχαν μεγαλύτερη ανοχή στη σιωπή και την έβλεπαν ως ένα τρόπο ελέγχου.

Σε χώρες όπως η Φιλανδία η σιωπή αποτελεί ένδειξη προσοχής και ενθάρρυνση στον ομιλητή να συνεχίσει.

Οι Αμερικανοί μιλούσαν πιο δυνατά και πιο εκφραστικά σε σχέση με τους Γερμανούς που μιλούσαν με μικρότερη εκφραστικότητα αλλά με μεγαλύτερη ευφράδεια.

Η ειλικρίνεια σε πολιτισμούς συλλογικότητας έχει σχέση πάντα με το πλαίσιο ενώ στους ατομοκεντρικούς θεωρείται απόλυτη.

Στις αραβικές χώρες συχνά χρησιμοποιούνται υπερβολές, ενώ η απουσία τους μπορεί να κάνει τον ομιλούντα μη πιστευτό από τους συνομιλητές του.

Οι φιλοφρονήσεις είναι συμπεριφορές που παρατηρούνται σε όλους τους πολιτισμούς και επιδιώκουν να ενισχύσουν την αλληλεγγύη ανάμεσα στα άτομα.

Οι Ιάπωνες έδειχναν προτίμηση σε έμμεσους τρόπους κολακείας, ενώ οι Αμερικανοί χρησιμοποιούσαν έμμεσους τρόπους αλλά με μικρότερη συχνότητα.

Οι Αμερικανοί επαινούσαν περισσότερο τους φίλους και συγγενείς τους, ενώ οι Ιάπωνες ξένους και γνωστούς.

Στην Αίγυπτο οι φιλοφρονήσεις διακρινόταν από ευθύτητα, ήταν μεγαλύτερες σε έκταση και πιο περίτεχνες. Επίσης εστίαζαν στην εξωτερική εμφάνιση και περισσότερο στα φυσικά χαρακτηριστικά.

Οι Αμερικανοί επαινούσαν περισσότερο χαρακτηριστικά της προσωπικότητας ενώ οι Ιάπωνες εστίαζαν κυρίως στη δουλειά και τις δεξιότητες.

Σε πολιτισμούς που δίνεται έμφαση στη σεμνότητα η κολακεία μπορεί να φέρει τα άτομα σε δύσκολη θέση.

Η μη λεκτική επικοινωνία.

Στον Καναδά οι χειρονομίες χρησιμοποιούνται για να εμπλέξουν το άλλο άτομο στη συζήτηση.

Στην Ιαπωνία η χρήση χειρονομιών στις συζητήσεις μπορεί να θεωρηθεί αγένεια.

Η μη λεκτική επικοινωνία όπως το βλέμμα ή η εγγύτητα χρησιμοποιείται για να επιφέρει κάποια αποτελέσματα.

Το χαμόγελο.

Ιάπωνες και Αμερικανοί αξιολογούσαν άτομα που χαμογελούσαν ως πιο κοινωνικά, αισιόδοξα αλλά και τίμια.

Οι Κινέζοι συνδέουν το χαμόγελο με την έλλειψη αυτοελέγχου και ηρεμίας.

Οι Αμερικανοί θεωρούσαν τα άτομα που χαμογελούσαν ως πιο ευφυή.

Η έννοια του χρονικού ορίζοντα.

Σε πολιτισμούς συλλογικότητας τα άτομα έχουν λίγες δυνατότητες επιλογής σχετικά με τις ομάδες στις οποίες ανήκουν.

Μονοχρονική και πολυχρονική θεώρηση του χρόνου.

Στη μονοχρονική αντιμετώπιση ο χρόνος αποτελεί αγαθό σε ανεπάρκεια, πρέπει να το διαχειριστεί κανείς συνετά και ελέγχεται με προγράμματα και ραντεβού και αφιερώνεται κανείς σε ένα μόνο πράγμα τη φορά.

Ο ελεύθερος χρόνος είναι κάτι που κάποιος πρέπει να «σκοτώσει» ή να «γεμίσει».

Η πολυχρονική θεώρηση του χρόνου εστιάζει στις αρμονικές σχέσεις. Η χρήση του χρόνου πρέπει να είναι ευέλικτη ώστε να επιτρέπει να διεκπεραιωθούν οι υποχρεώσεις απέναντι στα άλλα άτομα.

Όσο πιο πλούσια είναι μια χώρα τόσο πιο γρήγορους ρυθμούς ζωής έχει.

Στη Βραζιλία τα άτομα που έφθαναν καθυστερημένα στα ραντεβού του θεωρούνταν πιο πετυχημένα, συμπαθή και ευτυχισμένα.

Διαφορετικοί πολιτισμοί διαφέρουν και στο αν τα άτομα που ανήκουν σε αυτούς κάνουν μακρόπνοα σχέδια ή όχι.

Διαφορές παρατηρούνται και στις στενές διαπροσωπικές σχέσεις ανάμεσα σε πολιτισμούς.

Παρατηρούνται αλλαγές στο χρόνο στο βαθμό που άτομα διαφόρων πολιτισμών δηλώνουν ότι παντρεύονται από «έρωτα» ή από «συνοικέσιο».

Φοιτητές σε Ινδία, Πακιστάν και Ταϊλάνδη δήλωσαν ότι θα παντρευόταν κάποιο άτομο το οποίο είχε τα χαρακτηριστικά που επιθυμούσαν ακόμα και αν δεν ήταν ερωτευμένοι/ες μαζί του.

Ο έρωτας όμως φαίνεται να έχει σχέση με διαφορετικά συναισθήματα σε διαφορετικές χώρες. Έτσι στην Ιταλία και ΗΠΑ ο έρωτας σχετιζόταν με την ευτυχία, ενώ στην Κίνα με τη θλίψη.

Μέσα στη σχέση οι Αμερικανοί δήλωναν ότι μιλούσαν πιο ανοιχτά στο σύντροφο τους. Οι Γάλλοι είχαν χαμηλότερα επίπεδα σύγκρουσης από του Αμερικανούς.

Υψηλά επίπεδα σύγκρουσης παρατηρήθηκαν στην Ιαπωνία, όπου οι άντρες αναλαμβάνουν υποχρεώσεις απέναντί σε άλλους άντρες και αυτό ίσως τους οδηγεί σε σύγκρουση με άτομα του αντίθετου φύλου.

Οι αντιδράσεις των ανδρών απέναντι στη μοιχεία διέφεραν σημαντικά σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια και κυμαινόταν από την αδιαφορία στο φόνο.

Η ικανοποίηση μέσα στη σχέση μετρήθηκε σε Ολλανδία και ΗΠΑ (Adams, 1965). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι Αμερικανοί δήλωναν ικανοποιημένη από τη σχέση τους όταν ένιωθαν ότι ο/η σύντροφος τους φροντίζει το ίδιο με αυτούς τη σχέση. Στην Ολλανδία ικανοποιημένοι δήλωναν οι «υπερευνοημένοι».

Ακόμη και σε ατομοκεντρικούς πολιτισμούς ο βαθμός στον οποίο τα άτομα αρχίζουν και υπολογίζουν ποιος από τους δύο είναι η αιτία των δυσκολιών μπορεί να προβλέψει τη διάλυση της σχέσης.

Άτομα με ατομοκεντρικές αξίες είναι πιο πιθανό να πάρουν πρωτοβουλία να τερματίσουν μια σχέση.

Άτομα με αλλοκεντρικές αξίες είναι συνήθως πιο αφοσιωμένα στη σχέση τους.

Οι ατομοκεντρικοί πολιτισμοί δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην πυρηνική οικογένεια, ενώ οι πολιτισμοί συλλογικότητας δίνουν έμφαση στο ρόλο της εκτεταμένης οικογένειας.

Οι παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν στη διάλυση ενός γάμου επηρεάζονται μάλλον από κοινωνικές δομές και νομικά θέματα παρά από αξίες σε επίπεδο πολιτισμού.

Παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν στη συνεργασία ή στον ανταγωνισμό των ατόμων στον κοινωνικό χώρο.

Σημαντικός παράγοντας για την συνεργασία είναι το άτομο με το οποίο καλείται κάποιος να συνεργαστεί.

Το «δίλημμα του φυλακισμένου».

Οι Βέλγοι παρουσιάστηκαν πιο ανταγωνιστικοί από τους Αμερικανούς αν και αυτό γινόταν όταν έχαναν, ενώ οι Αμερικανοί γινόταν ανταγωνιστικοί όταν κέρδιζαν.

Οι Νορβηγοί ήταν πιο ανταγωνιστικοί όταν υπήρχε ο κίνδυνος να τους εκμεταλλευτούν, ενώ όταν αυτός εξέλειπε συνεργαζόταν περισσότερο.

Στην Ινδία η παροχή αμοιβών στα πειράματα είχε σχέση με το κύρος αυτού που λάμβανε τις αμοιβές και αυτού που τις λάμβανε.

Συνεργασία μεταξύ παιδιών.

Όταν υπάρχει ομαδική αμοιβή, τότε τα παιδιά γρήγορα συνεργάζονται, ενώ αντίθετα όταν οι αμοιβές είναι ατομικές, η συνεργασία είναι δύσκολη.

Τα αγόρια είναι πιο ανταγωνιστικά στους αγγλοαμερικανικούς και ινδικούς πολιτισμούς, ενώ παρατηρείται η αντίθετη τάση στο Ισραήλ.

Οι ερευνητές άρχισαν να αναγνωρίζουν ότι σε τέτοιες συνθήκες αυτό που έχει σημασία είναι το πως αντιλαμβάνονται τα άτομα το συνεργάτη του.

Σε Ολλανδία όταν τα άτομα θεωρούσαν ότι το άτομο με το οποίο θα μοιραζόταν τις αμοιβές ήταν έξυπνο, τότε συνεργαζόταν περισσότερο.

Στην Ιαπωνία η συνεργασία ή ανταγωνιστικότητα εξαρτιόταν από το αν οι ομάδες αποτελούνταν από άγνωστους ή φίλους και από το πως υπολογιζόταν η αμοιβή του κάθε ατόμου.

Το φαινόμενο της κοινωνικής σκνηρίας.

Όταν πολλά άτομα είναι παρόντα, άνθρωποι με αλλοκεντρικές αξίες γίνονται πιο παραγωγικοί, ενώ τα άτομα με ιδιοκεντρικές αξίες εκδήλωναν περισσότερη κοινωνική σκνηρία.

Τα ιδιοκεντρικά ήταν λιγότερο παραγωγικά ανεξάρτητα με τη φύση της ομάδας με την οποία συνεργαζόταν, ενώ αλλοκεντρικά γινόταν περισσότερο παραγωγικά όταν δούλευαν στην εσω-ομάδα, αλλά όχι όταν δούλευαν στην έξω-ομάδα.

Συμμόρφωση.

Τα μέλη πολιτισμών συλλογικότητας περνούν το χρόνο του σε σταθερές ομάδες, επιδιώκουν την κοινωνική αρμονία και αυτό μπορεί να τα οδηγεί να συμμορφώνονται περισσότερο από άτομα ατομοκεντρικών πολιτισμών.

Το πειραματικό υπόδειγμα του Ash ίσως να μην είναι ιδανικό για την εξέταση διαπολιτισμικών διαφορών καθώς οι διαφορές στην αισθητηριακή αντίληψη μπορεί να μην υπόκεινται στον ίδιο βαθμό πίεσης όπως οι διαφορές σε αξίες ή στάσεις.

Ο αριθμός των σφαλμάτων συνήθως αυξανόταν όταν οι κριτές ήταν περισσότεροι, όταν το υποκείμενο ήταν γυναίκα και όταν τα υποκείμενα είχαν άμεση οπτική επαφή μεταξύ τους.

Στην Ιαπωνία άτομα που ήταν άγνωστα μεταξύ τους παρουσίαζαν πολύ χαμηλή συμμόρφωση.

Η συμμόρφωση μπορεί να έχει σχέση και με την κοινωνική κατηγοριοποίηση.
Μεγαλύτερη συμμόρφωση έχει παρατηρηθεί σε ομάδες που τα υποκείμενα ήταν μέλη τους.

Μειονοτική επιρροή. Στις Ευρωπαϊκές χώρες τα αποτελέσματα των ερευνών επαλήθευσαν περισσότερο τις υποθέσεις της μειονοτικής επιρροής.

Η έμμεση επιρροή είναι πιο σημαντική σε πολιτισμούς συλλογικότητας που επιδιώκεται η κοινωνική αρμονία και τα άτομα δεν είναι αδιάλλακτα ή άκαμπτα.

Αντίθετα σε ατομοκεντρικούς πολιτισμούς τα άτομα που φεύγουν από την ομάδα τους και εξακολουθούν να υποστηρίζουν τις απόψεις τους μπορούν να ασκήσουν άμεση αλλά όχι έμμεση επιρροή.

Στην Ιαπωνία το άτομο που μιλάει πρώτο έχει και το μεγαλύτερο κύρος.

Σημασία παίζει και το τι δραστηριότητες καλούνται να επιτελέσουν τα άτομα που βρίσκονται μέσα στις ομάδες.

Σε πολιτισμούς συλλογικότητας τα άτομα προσπαθούν να αποφύγουν τη σύγκρουση και υπάρχει μεγαλύτερη ισότητα στον τρόπο που οι συμμετέχοντες παίρνουν το λόγο σε μια συζήτηση.

Η αποτελεσματικότητα της ομάδας.

Όταν τα άτομα καλούνται να επιτελέσουν ένα έργο σημαντικό ρόλο παίζει η «αντιλαμβανόμενη συλλογική αποτελεσματικότητα», η αντίληψη δηλαδή της ομάδας ότι μπορεί να επιτελέσει το συγκεκριμένο έργο.

Η «αντιλαμβανόμενη συλλογική αποτελεσματικότητα» μπορεί να προβλέψει σε μεγάλο βαθμό την επιτυχία της ομάδας στο συγκεκριμένο έργο.

Σε χώρες με υψηλή απόσταση εξουσίας οι διευθυντές δεν εμπιστευόταν τους υφισταμένους τους για την επίλυση συγκρούσεων μέσα στην ομάδα.

Σε πολιτισμούς συλλογικότητας για να επιλυθούν οι εσωτερικές συγκρούσεις χρησιμοποιούνταν περισσότερο οι τυπικοί κανόνες και οι διαδικασίες ώστε να αποφευχθούν οι προσωπικές συγκρούσεις.

Σε ατομοκεντρικούς πολιτισμούς για την επίλυση των συγκρούσεων τα άτομα βασίζονται περισσότερο στην δική τους εμπειρία και εκπαίδευση.

Οι διεργασίες εντός διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων διαφοροποιούνται σημαντικά. Σε πολιτισμούς συλλογικότητας τα άτομα επιδεικνύουν λιγότερη κοινωνική σκνηρία όταν επιτελούν ένα έργο παρουσία οικείων προσώπων.